

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי א' ניסן תש"פ | דף היומי בבלי: שבת כ.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד אמצע סעיף ד' "ודוקא כל זמן שהוא מלחח".
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ובזה בארתי' עד 'ובכל זאת'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה א עד פרק ג משנה ד

מהיכן יביאו כל-כך הרבה כבשים כשהמשיח יגיע? | שדכן ירושלמי ותיק מספר על שליחות סודית ומרגשת | מה נכתב במברק הקצר ששלח החזו"א מבני ברק לירושלים המופגזת? | 1856

בניסן עתידין להיגאל

מזן זצ"ל נשא את עיניו וראה את הרי האלפים הצרפתיים
נישאים מזלו, ולפתע החל לבכות: "תארו לכם, שברגע
זה יתגלה המבשר על ההרים הללו שממולנו ויבשר
לתושבי צרפת והסביבה על בואו של מלך המשיח"

בניסן עתידין להיגאל: לקט מיוחד ממזן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל על מלחמת גוג ומגוג וביאת המשיח

כבשים מאוסטרליה

אמר רבינו זצוק"ל: "כשיבנה ביהמ"ק יצטרכו הרבה כבשים להקריב לכל חייבי חטאות והעולה, והרי בארץ ישראל אין הרבה כבשים וא"כ מנין יהיו כבשים לבית המקדש?". ואמר שבאוסטרליה יש הרבה כבשים, ויעשו רכבת אווירית ויטסו את הכבשים לכאן..."

והעיר אחד השומעים, הרי לכבשים באוסטרליה יש בעיה, היות ואין להם 'אליה' ואיך יהיו כשרות להקרבה? חייך רבנו ואמר: "כשיבוא המשיח יבוא אתו אליהו הנביא, ואליהו כבר יגיד מה לעשות..." (מזקנים אתבונן ח"ג)

שמחת הגאולה של החפץ חיים

שח רבנו זצוק"ל: "סיפר לי הרב מפוניבז' זצ"ל, שהיה אצל החפץ חיים לפני נסיעתו בפעם הראשונה בשביל ישיבתו למדינת הים ג' ימים מהשכם בבוקר עד חצות הלילה, משש בבוקר עד 12 בלילה, וכל הזמן הוא דיבר רק עמו, וכל דבריו היו או על צרות כלל ישראל או בעניין הגאולה העתידה. וכאשר היה מדבר מצרות

הבכי מול הרי האלפים

בעת ביקור רבינו זצוק"ל בצרפת בשנת תשס"ב, כשהלך עם מקורביו ברחובות אקסעלבען, ולפתע ראו את הרי האלפים הצרפתיים, החל רבינו לבכות. כששאלו אותו לסיבת הבכי, השיב בהאי לישנא: "כתוב (ישעיה נב, ז) 'מה נאוו על ההרים רגלי מבשר' ולכאורה יותר נכון היה 'מה נאוו רגלי מבשר על ההרים', ולא לקפוץ מה'מה נאוו' ל'אל ההרים'?"

והשיב: "נמצאנו למדים שה'מה נאוו' מתייחס גם לה'הרים', דהיינו שהקב"ה יבחר בהרים יפים - כמו האלפים - כדי לשלוח עליהם את המבשר, בבוא היום גדול ההוא. ומתחילת יצירתם נבראו הרים אלו ביופיים, כדי לשלוח עליהם את המבשר. או", הוסיף, "שיופיים מתבטא בכך שעליהם יתגלה המבשר. לכן, כשהלכנו כאן וראיתי את האלפים, נזכרתי בביאת המשיח, ובכיתי. כי תארו לכם, שברגע זה יתגלה המבשר על ההרים הללו שממולנו, ויבשר לתושבי צרפת והסביבה על בואו של מלך המשיח, כמה נתבייש אז [כך אמר רבנו ברוב ענוותנות], שלא עשינו דיינו את רצון קוננו".

(עלינו לשבח שמות עמ' קכ"ח)

הכלל היה בוכה בדמעות, ממש טפין גסין של דמעות ("טרערן וויא באבעס", כלשונו). וכשהיה מדבר מהגאולה צהלו פניו מרוב שמחה.

"ואנחנו מדברים כמעט כל יום מהגאולה, אבל בלי שום רושם, וכן מהצרות ר"ל, אבל אצלו - מה שדיבר הוא היה אז חי ומרגיש ממש". (ימלא פי תהלתך ח"א עמ' קפ"ד) [א"ה, ושמענו ממקורות נאמנים שהרב מפונביז זצ"ל מסר לרבנו דברים נסתרים מהשיחה המופלאה של החפץ חיים, וכמוס הוא אצלו].

מלחמת גוג ומגוג

בתרגום בשה"ש פ"ח פסו' ד' איתא (מתורגם ללשה"ק): 'אמר מלך המשיח משביע אני עליכם עמי בית ישראל, מה זה אתם מתגרים בעמי הארץ לצאת מן הגלות? ומה זה אתם מורדין בחילות גוג ומגוג? המתינו מעט מזער עד שיכלו העמים שעלו לעשות מלחמה בירושלים, ואחר כך יזכור לכם ריבון העולם

אהבת הצדיקים ויהיה רצון מלפניו לגאול אתכם'. ואמר רבינו: "עמי הארץ המוזכרים כאן הם כל אומות העולם, והטענה על ישראל היא מדוע אתם מנסים לעלות בחומה, ועל ידי כך רוצים לדחוק את הקץ?". וכדברי הגמרא בכתובות קיא. ושאל הרב הלל קופרמן שליט"א את רבנו זצוק"ל: "וכי מה רוצים מכלל ישראל? שכאשר יגיעו חילות גוג ומגוג יישבו בשקט, ויקבלו אותם ב'שלום עליכם' ולא יעשו כלום להגנתם? האם אנו מצוים להניח להם להרוג אותנו כרצונם?". וענה לו רבנו זצוק"ל: "וכי מה יעזור אם כן ינסו להתנגד, האם כשהיטלר ימ"ש עלה לשלטון ועשה מה שעשה, האם עזר לכלל ישראל כשניסו להתמרד? לא זו הדרך! וגם כאן אומר התרגום: שכשיגיע גוג ומגוג אל תתגרו בו, אלא מה כן לעשות? תשובה תפילה וצדקה וה' הטוב יעשה הטוב בעיניו עד הגאולה השלימה" עכ"ד. (הללי נפשי שיר השירים שם).

(מתוך כאיל תערוג גליון 16)

הסיפור היומי

מיודענו נרתע. מחוגי השעון מתקרבים לשעת האפס, היום הקדוש כבר פורש את כנפיו, וגם אם מדובר במעשה חסד נאצל - הלא יש גבול למה שאדם מסוגל להקריב. לבסוף הוא מחליט להתגבר...

שתי חתונות בזכות מעשה חסד אחד

מבוגר מאוד - שהיה מצויד ברשיון נהיגה - לקחת את רכבו של חברו, גם הוא בגיל מבוגר, שחנה במקרה בישיבה, ולנסוע בהקדם לשכונת רמות, מקום מגוריה של משפחת ו, כדי לאסוף אותם אל הישיבה.

מיודענו נרתע. מחוגי השעון מתקרבים לשעת האפס של יום כיפור. וגם אם מדובר במעשה חסד נאצל, הלא יש גבול למה שאדם מסוגל להקריב. לבסוף הוא מחליט להתגבר. הוא שועט ברכב של חברו לבית משפחת ו' ואוסף אותם לישיבה.

האם, שהיתה נרגשת מאוד, מודה לו על החסד הגדול בשעה לא-שעה זו, תוך שהיא מפטירה: "אני מברכת אותך ואת חברך, בעל הרכב, שתמצאו את זיווגכם". המדובר היה כאמור בשני בחורים מבוגרים מאוד.

שבועיים לאחר יום הכיפורים, התארסו שני החברים בשעה טובה ומוצלחת, ובסביבות חודש אדר התחתנו. ברכתה של האם עשתה רושם בשמים.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

למרות שאנחנו עומדים כבר לאחר יום הפורים, המעשה הזה מחדד את האמרה המפורסמת שיום הכיפורים הרי הוא כפורים. בסביבות חג הפורים נערכו באולם בבני ברק שתי חתונות של שני בחורים מבוגרים, ומתי-מעט ידעו את הסיפור שהיה לפני החתונות...

הזמן: ערב יום הכיפורים. המקום: ישיבת חברון. ציבור בני הישיבה מתכונן כבר לומר תפילה זכה, וגם בעל המעשה יושב כבר ליד הסטנדר, ערוך ומזומן לתפילה. פניו לובשות ארשת רצינות יום-כיפורית. ברחילו ורחימו.

לפתע ניגש אליו חברו וטופח על גבו. הוא מבקשו לסייע למשפחה מסוימת. החבר מספר לו על משפחת ו, שמזה עשרות שנים חוסה בימים הנוראים בצילה של ישיבת חברון המעטירה, אך הפעם, מתברר, נבצר מהמשפחה מלהגיע.

הם התאחרו קמעה, וחברות המוניות כבר לא פעלו. בני המשפחה נחרדו מהעובדה שהשנה לראשונה לא יהיו בישיבת חברון ביום הכיפורים. החבר הציע לבעל-המעשה, בחור

כל מה שרצית לדעת על ברכת האילנות

הלכות ברכת האילנות

פעם בל' יום] (מעשה חמד)
 יא. י"א שאם בירך בניסן, לא יברך שנה שאח"כ באדר, כיון שהוא בתוך אותו שנה שהתחיל בניסן (בית היוצר ח"א סי' יג) וי"א ששפיר יכול לברך באדר (מעשה חמד)
 יב. אף שהשקדים ממהרים להפריח בחודש שבט [עי' רש"י במדבר י"ז כג], י"א שאין לברך בחודש שבט, דאזלינן בתר רוב אילנות (שו"ת הלכות קטנות ח"א סי' כח) וי"א שגם בשבט הוא זמן הברכה (הערת הגר"ח קניבסקי בס' מעשה חמד) אמנם אם בירך בשבט, לכו"ע יצא בדיעבד ולא יברך שוב בניסן (מעשה חמד)

יג. מעיקר הדין מברכים אפי' בשבת. ויש אומרים לא לברך בשבת, שמא יטלטל או יתלוש בשבת (כף החיים סק"ד. ומובאמנהג אלכסנדריא, שאחר הברכה היו לוקחים פרח מן האילן ומברכים בורא עצי בשמים) וי"א שיכול לברך בשבת (הגר"ח קניבסקי, דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי. ועי"ש שאדרבה בשבת צריך להשלים מאה ברכות, וכן נהג בעל האדר"ת לברך בשבת כדי להשלים מאה ברכות) וי"א שודאי יברך בשבת, אבל עכ"פ לא יצא לפרדס וכדומה כדי לברך, כשם שנהגו לא לצאת לתשליך בשבת, שמא יטלטל את הסידור (תשובת הגר"מ שטרנבוך במעשה חמד)

יד. יש שרוצים לאסור לברך בשבת בשדה או בכרם שהוא הבעלים, מהדין שבשו"ע [סי' שו סי' א] שאסור לסייר נכסיו בשבת. אמנם פשוט שמותר, שהרי כ' המג"א שלא אסרו אלא באופן דמינכרא, כגון שצריכה חרישה או קצירה, אבל בזמן ההפרחה א"צ לכלום (מעשה חמד)

טו. אף להשיטות שאין מברכים בשבת, יש מקילים לכו"ע לברך בזמן תוספת שבת (מעשה חמד) וי"א דלהשיטות שאוסרים בשבת שמא יתלוש, גם בזמן תוספת שבת אסור (הערת הגר"ח קניבסקי שם)

טז. י"א שלא יברך בלילה (שו"ת הר צבי ח"א סי' קיח) וי"א שאפשר לברך גם בלילה (שו"ת ציץ אליעזר חלק יב) ומה שכ' הגמ' "יומי ניסן" לאו דוקא יום (מעשה חמד)

יז. מעיקר הדין אפשר לברך על אילן אחד. וי"א שלכתחילה יברך על שני אילנות (ברכ"י ודע"ת ע"פ הסוד, דברי שי"ח שם מהגר"ח קניבסקי ע"פ לשון הגמ' "וחזא אילני", הערת הגר"ח

א. ברכת האילנות מברכים לאו דוקא בחודש ניסן, אלא כל שרואה הלבול בפעם הראשונה (מ"ב סי' רכו ס"ק א) ולכתחילה יברך בחודש ניסן (דברי שי"ח גליון 111 מהגר"ח קניבסקי ע"פ ברכ"י, דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי דע"פ קבלה יש לברך בניסן) ואם לא בירך בניסן, יכול לברך גם אחר ניסן כל עוד שלא גדלו הפירות (פוסקים ע"פ ערוה"ש ועוד)

ב. אפשר לברך ברכה זו אפי' אחר שנפל הפרח, עד שגדלו הפירות כל צרכן שיכול לברך עליהם שהחיינו. אבל אם כבר גדלו הפירות כל צרכן עד שיכול לברך עליהם שהחיינו, שוב אינו יכול לברך (מ"ב רכו ד)

ג. אם יש כבר באילן פירות שגדלו כל צרכן, אבל עדיין יש לבולבול ופרחים באותו אילן, שפיר יכול לברך על אילן זה (הערת הגר"ח קניבסקי על ספר מעשה חמד)

ד. אם לא בירך פעם ראשונה אפשר לברך אח"כ, ואינו כמו שאר ברכות הראיה (מ"ב שם ס"ק ה ועי' ביאור"ל סי' ריח) ה. זריזים מקדימים למצות לברך ברכה זו כבר בר"ח ניסן (דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי)

ו. נוסח הברכה הוא כמבואר בגמ' "שלא חיסר בעולמו כלום". ויש סידורים [אשכנז] ששינו את הנוסח ל"שלא חיסר בעולמו דבר". וברוב סידורים [ספרד, ספרדים] כתוב כהגמ', ואין לשנות (דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי)

ז. ברכה זו הוא על אילנות דוקא, ולא על ירקות וזרעוני גינה (פמ"ג בא"א, ערוך השולחן) ויש מדייקים מהרמב"ם שברכה זו הוא גם על זרעוני גינה (הערת הגר"ח קניבסקי על ס' מעשה חמד. עי' רמב"ם שכל את דבריו וכ' "היוצא לשדות או לגינות וראה אילנות פורחות וניצנים עולים")

ח. מברכים רק פעם אחת בשנה (שו"ע סי' רכו) ואפי' אם ראה פרחים גדולים יותר מן הראשונים, לא יברך שוב (מ"ב ס"ק ג)

ט. אילן שמתחדש ומוציא פירות ב' פעמים בשנה, י"א שמברך פעמיים בשנה (מעשה חמד בשם פתח הדביר עמ' פח) וי"א שלא יברך אלא פעם אחת (שו"ת הגר"ח קניבסקי שם, ושם בס' י' בשם הגר"נ קרליץ)

י. אף שמברכים רק פעם אחת בשנה, גם אם בירך שנה שעברה באייר, שפיר יכול לברך בניסן שנה שאח"כ, ואין צריך שיהי' הפסקה של י"ב חודש [ואינו דומה לברכת הראייה שהוא

קניבסקי על ס' מעשה חמד) ואפי' מסוג אחד (כה"ח) וי"א שא"צ להחמיר בזה, כי יש לחוש לביטול הברכה לגמרי (דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי ע"פ הפוסקים)

יח. י"א שאין לברך על אילן כלאים או אילן מורכב, אע"פ שמותר באכילה, כיון שנעבדה בו איסור (מנח"י ח"ג סי' כה, מועדים וזמנים ח"ו סי' ס) וי"א ששפיר יכול לברך עליהם (הערת הגר"ח קניבסקי בס' מעשה חמד, ע"פ דעת המ"ב שאפשר לברך על ממזר. וכ"כ הגר"ש דבליצקי)

יט. אילן שהוא כלאים מן התורה [כגון סמוך לכרם], ואסור בהנאה, לכו"ע אין לברך עליו, והרי הוא כערלה דלהלן (קונטרס להגר"ש דבליצקי)

כ. אין לברך על פירות ערלה (הגה' רע"א סי' רכו, דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי, וכן נוטה הגר"ח קניבסקי) וגם על הבלבוב של עץ ערלה אין לברך (הערת הגר"ח קניבסקי בס' מעשה חמד בדעת רע"א) ועל ספק ערלה בחו"ל יכול לברך (שם ברע"א) ובא"י גם על ספק ערלה לא יברך (מעשה חמד ע"פ רע"א)

כא. אין לברך על אילן של ע"ז כיון שהוא אסור בראייה (מעשה חמד בשם הגר"ח קניבסקי ע"פ רמב"ם ע"ז פ"ב ה"ב) כב. גם נשים מברכות ברכה זו (הגר"ח קניבסקי שם, דיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי)

כג. יש לזיזת על נקיות המקום כגון אשפה וריח רע (עי' שו"ע סי' עט)

כד. אילנות שלא מספיקים להוציא פירות, כיון שהציפורים אוכלים את הפרחים מיד כשיוצאים, אעפ"כ יכולים לברך על אילנות אלו, כיון דיכול להגן על האילן עם רשת וכדומה, וא"כ ראויים לברכה (שמעתי מהגר"ח קניבסקי שליט"א)

כה. אין לברך על אילני סרק (מ"ב רכו ב) ואם טעה וברך על אילן סרק, י"א שחוזר ומברך (הגר"ח קניבסקי שם) וי"א שאינו חוזר ומברך (שו"ת שבט הלוי ח"ו)

כו. יש כותבים בשם המקובלים, שיש ענין לברך מחוץ לעיר, כלשון הגמ' "היוצא בימי ניסן". אמנם כ' הגר"ח קניבסקי "לא ראיתי נוהגין לצאת". וכ"ה בהערת הגר"ח קניבסקי על ס' מעשה חמד. וכ"כ בדיני ברכת האילנות להגר"ש דבליצקי. ובפרט שיכול לבוא לידי ביטול הברכה אם יקפיד בזה (מעשה חמד)

כז. קטן שיגדיל באמצע ניסן, י"א שאינו צריך להמתין עד שיגדיל, אלא יכול לברך מיד (מעשה חמד בשם הגר"ח קניבסקי) וי"א שימתין כדי שיהא בר חיובא (שם בשם הגר"י שפירא)

כח. סומא מופקע מכל ברכת הראיה, ולכן אין לסומא לברך ברכה זו (הערת הגר"ח קניבסקי שם)

כט. בשנה מעוברת שפרחי האילנות מקדימים לבוא לפני חודש ניסן, אעפ"כ כדאי להמתין עד חודש ניסן אף שאינו לעיכובא, וא"צ לחשוש שלא ישאר הבלבוב עד חודש ניסן.

הודעות חשובות לנבחני 'דרשו'

לאור המצב וההנחיות של גורמי הבריאות, הגנו להביא לידיעת נבחני 'דרשו' במסלול: 'הדף היומי בכלי', משניות, 'דף היומי בהלכה', 'קנין חכמה', את ההודעות להלן אודות המבחן הבא אשר היה אמור להתקיים בט' ניסן הבעל"ט.

- לצערנו הרב, לאור הנסיבות, אין אפשרות לקיים את המבחן בתאריך ט' ניסן, והמבחן יתקיים א"ה לאחר חג הפסח.
- יחד עם כלל ישראל ברחבי תבל, אנו תפילה לבורא עולם כי המצב יחזור לתיקו, ונוכל לקיים את המבחן כרגיל ע"י פתיחת מקומות המבחן ללא מגבלות כלשהן לאחר חג הפסח ולהודיע לציבור על המועד המדויק לקיומו.
- במידה וח"ו גם לאחר חג הפסח לא יוכל המבחן להתקיים במתכונתו הרגילה לאור ההנחיות, ניתן יהיה לקבל את המבחן באמצעות אימייל או פקס בתאריך יום שישי כ"ג ניסן על מנת להחזירו באמצעים הנ"ל בתוך שעתיים מרגע קבלתו.
- למי שאינו מעוניין להיבחן בדרך זו ניתן לקיים מבחן כפול במועד המבחן הבא יום שישי י"ד באייר (אין צורך להודיע מראש על בחירה במבחן הכפול).
- למעוניינים לקיים את המבחן בכ"ג ניסן באמצעות אימייל או פקס יש לפנות כבר עכשיו לאימייל: dirshu.mivchan@gmail.com או לפקס: 077-60-70-179 וב"ה תקבלו את המבחן ביום שישי בבוקר.
- חובה לרשום בשורת הנושא באימייל: קבלת מבחן (ללא שום תוספות כלשהן).
- יש להקפיד על כל כללי מבחני 'דרשו', אשר חלים גם על מבחן זה. אין לענות את תשובות המבחן בגמרות פתוחות או להיעזר בסיכומים או להיעזר באחרים בעת קיום המבחן.
- לאור שליחת המבחן באמצעות אימייל/פקס, נא להקפיד על כתב קריא וכתובה ברורה בעט שחור.
- לא יישלחו דפי תשובות למבחן זה.
- קבלת המילגות למבחן זה מותנית בעמידה בכללים הנ"ל.
- במבחן זה לא יתקבלו נבחנים חדשים למבחני 'הדף היומי בהלכה'.
- לאור העבודה במתכונת מצומצמת במשרדי 'דרשו' בתקופה זו, נא להמנע מפניות שאינן דחופות למשרדי 'דרשו'.

בברכת הרפואה והישועה במהרה, הנהלת 'דרשו'

וכן ראינו אצל החזו"א והסטייפלה, שתמיד בירכו בחודש ניסן (הגר"י כהן בשם הגרא"ל שטיינמן, דברי שי"ח גליון 161 מהגר"ח קניבסקי. וכ"ה בשדי חמד בשם החיד"א)

ל. י"א שיכול לברך גם על ענף תלוש, כל עוד שלא נפל הפרח (מהרש"ם בדעת תורה) ויש מדייקים מהגמ' והפוסקים דיש לברך דוקא על אילן מחובר (מעשה חמד) אמנם אינו צריך לראות עיקר העץ, אלא אפי' אם רואים רק את הענף עם הפרח, שפיר יכול לברך עליו (הערת הגר"ח קניבסקי בס' מעשה חמד)

לא. י"א שפשוט שיכול לברך ברכת האילנות בין על עציץ נקוב בין על עציץ שאינו נקוב (הערת הגר"ח קניבסקי על ספר מעשה חמד) והוא עצה לזקן וחולה שאינם יכולים לצאת (הגר"נ קרליץ) [ועי' בנשמת אדם סי' קנא שדן גבי ד' מינים, ובכלל קנא דן גבי בורא פרי העץ. ובביכורי יעקב תקנא ל' כ' דיד"ח בד' מינים. וכ"כ בקרן אורה במנחות גבי ד' מינים וגבי בורא פרי העץ. וכ"ה בשו"ת מהרי"ל דיסקין סי' כז]

לב. אילן שפירותיו ראויים רק לתבלין ולא לאכילה, אין לברך עליהם ברכה זו (מעשה חמד בשם הגר"ח קניבסקי)

לג. אסור לנטוע אילן על קברות ישראל (שו"ע יו"ד סי' שסח בש"ך) ולכן אין לברך על אילן שנמצא בבית קברות של ישראל במקום הקברות. אמנם על קברות עכו"ם יתכן שמותר וצ"ע (מעשה חמד מהגר"ח קניבסקי) [והנפק"מ הוא בבית הקברות עתיק שאין שם כבר מצבות, וגודל שם עצים מעל הקברים. אבל אם הם נטועים ליד הקברים מותר]

לד. אם אסר בנדר את פירות אילן שלו על כל העולם, יתכן שאין לברך עליו (שם מהגר"ח קניבסקי)

לה. י"א שמותר ליכנס לחצר חבירו בלי רשות כדי לברך ברכת האילנות, דניחא ליה לאינש דליעבד מצוה בממוניה (מעשה חמד) אמנם כ' שם הגר"ח קניבסקי בהערותיו [אות יח], דלא שייך כאן ניחא ליה וכו', כיון דאין חיוב לברך אלא למי שרואה, וא"כ לא יכנס לחצרו ולא יראה ולא יברך. ואף שבסופו של דבר נעשה מצוה ע"י ממונו, לא מצאנו שאף בזה אמרי' ניחא ליה וכו', דדוקא במידי דרמיא חיובא אגברא אמרי' הכי. [ועי' דעת נוטה ח"ב עמ' רסד, דמותר לאשה לקחת לולב בלי רשות הבעלים כדי לקיים מצוה, דגם בזה אמרי' ניחא ליה וכו', ואע"פ שאשה אינה חייבת. ומביא שם בהערות שכ"כ באג"מ או"ח ח"ב סי' קו. ומביא שם משו"ת האלף לך שלמה אה"ע סי' פב דלא אמרי' ניחא ליה וכו' באשה שפטורה מציצית. וצ"ע]

לו. בענין להוציא סידור חבירו כדי לברך ברכת האילנות, כ' הגר"ח קניבסקי "יתכן דלמקום סמוך אין קפידא, ובפרט לשעה

מועטת, וצ"ע להלכה" עכ"ל (הערת הגר"ח על ס' מעשה חמד) לז. אונן לא יברך ברכה זו (שו"ע יו"ד שמא א) ואם בירך ברכתו לבטלה, ולא יענה אמן אחריו (מנחת שלמה סי' צא אות ה) לת. מי שראה ציבור מברכים ברכת האילנות, ובירך עמהם בלי להסתכל על האילן, י"א שיתכן שא"צ לברך שוב, כיון דלא מוזכר בשו"ע שראה מעכב (שו"ת שבט הלוי ח"ו סי' נג אות ד) וטוב שישמע שוב מאחר לצאת ידי ספק (מעשה חמד)

לט. אין לברך ברכה זו כשרואה את האילן ע"י משקפת שמבוסס ע"י "מראות", דאינו נחשב ראייה [וכך הם רוב משקפות בזמנינו]. אבל אם המשקפת מבוסס ע"י זכוכית מגדלת, שפיר יכול לברך דרכו (מעשה חמד בשם הגר"י זילברשטיין. וכ"כ בספר שער העין בשם הגר"י ש אלישיב גבי ברכת הימים)

מ. יש ראשונים שסוברים, שאין לברך אלא על ראייה הראשונה. ואם ראה ולא בירך, שוב אינו יכול לברך (מעשה חמד בשם המרדכי והאשכול ועוד) וי"א שאין ראייה לזה מהראשונים (הערת הגר"ח קניבסקי שם, ע"ש טעמו) (ויש אחרונים שסוברים דמברך דוקא על ראייה ראשונה כמו כל ברכת הראיה (חיי אדם, קיצור שו"ע, ועוד) ולהלכה פוסק המ"ב דאפשר לברך גם על ראייה שנייה ושלישית (מ"ב רכו ה, ושעה"צ סק"ג)

מא. י"א שיש להימנע ככל האפשר מלראות הפריחה בזמן שאינו רוצה לברך [כגון בחודש אדר או בשבת], כדי לחוש להשיטות הנ"ל שאינו מברך אלא על ראייה הראשונה (מעשה חמד) וי"א דאין חייבים להחמיר ולהימנע (הערת הגר"ח קניבסקי שם)

מב. "ברוב עם הדרת מלך" (משלי יד כח) מכאן כתבו הפוסקים, שעדיף לעשות את המצוות בציבור וברוב עם (באר היטב תפט כ מהשל"ה גבי ספירת העומר, חיי אדם כלל סח סעי' יא, וכן הוא בסדר היום ויסושה ומנח"י ח"ו סי' מה, וכן מובא מהחזו"א שהורה לספור בציבור לפני ק"ש ותפילה) אבל לא יפסיד תפילה בציבור בשביל מעלת ברוב עם (אחרונים)

מג. בשנה שיש גם ברכת החמה וברכת האילנות, יש להקדים ברכת החמה, כיון דברכת "עושה מעשה בראשית" תדיר יותר (הגר"ח קניבסקי ע"פ סוכה דף נו ששהיינו תדיר מסוכה) ויש לדון במקום שצריך לעבור מקום הברכה על האילן כדי לברך על החמה, האם יש בזה איסור "אין מעבירין". [והרי כ' האחרונים דאין מעבירין חמור יותר מתדיר]. והגר"ח קניבסקי כ' גבי נידון הנ"ל "אין כאן מצוה אלא ברכה", משמע שאין איסור אין מעבירין, כיון דאינו מצוה אלא ברכה. וצ"ע. (וע"ע באריכות בספר מעשה חמד סי' כב)

(מתוך עלון מים חיים)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע מזכירים את שמותיהם של עשרת בני רב פפא ב'הדרן' של סיום מסכת?

שבת דף כ

"אמר רב פפא, הלכך בעינן רוב עוביו ורוב היקפו"

על הנוסחה הנכונה של ברכה מסוימת, או גם מחלוקות בעניינים אחרים, פסק רב פפא ואמר שצריך לנקוט למעשה כמו שתי הדעות. "אמר רב פפא, הלכך נימרינהו לתרווייהו". הסיבה שהביאה את רב פפא לפסוק בדרך זו, היא משום שחשש לכבוד התורה של שני האמוראים, ולכן פסק שיש לומר את שתי הנוסחאות. וכיון שרב פפא הראה בכך עד כמה הוא חס על כבוד התורה וחכמיה, זיכו אותו מן שמיא בעשרה בנים גדולי ישראל; ולכן גם מזכירים זאת בסיום מסכת, שהוא מעמד שכל כולו כבוד התורה, כאשר הלומדים מוכיחים את אהבתם הגדולה ללימוד תורה, וששום דבר לא עמד בפניהם בדרך להשלמת המסכת. (ופריו מתוק פרשת כי תשא)

בסיום מסכת נהגו לומר את שמותיהם של עשרת בני רב פפא. בספר 'מטעמים' (ערך לימוד א') כתב טעם לכך, שעשרת בני רב פפא נכחו בסיומא דסדר הש"ס שסידרו רבינא ורב אשי, ונתנו להם רבינא ורב אשי כל מסכת לבקר ולהגיה אם יש בה טעות ומשגה, ולאחר שפקרו והגיהו כל מסכת, חתמו את עצמם בשמם, למען תהיה לעד כי היא ברורה ונקייה. ולכן, כשאנו מסיימים את המסכת, קוראים אנו את שמם של העדים החתומים על מסכת זו שהיא מוגהת ומתוקנת, הלא המה עשרת בני רב פפא. הגאון רבי יצחק זילברשטיין מביא טעם נוסף בשם חמיו מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ששמע מהרב מטעפליק זצ"ל, שהנה מצאנו בש"ס עשר פעמים, שכאשר היתה מחלוקת בין חכמים

על דא ועל הא

מועד התשלום הלך וקרוב, ועדיין לא נראתה שום תזוזה מצד אבי החתן, אף לא של דולר אחד! אבי הכלה חשש מאד מביטול העסקה, וביקש מהשדכן לגשת למחותנו ולתבוע ממנו במפגיע את חלקו...

שדכן ירושלמי ותיק מספר על בית נאמן בישראל שנבנה על אדניה של גמילות חסדים מופלאה

שנבנו בירושלים, אך הצד השני לעומתם היתה משפחה דלת אמצעים, ולא יכלו להתחייב על סכומים כה גדולים. הם הצהירו מפורשות שעצם השידוך מכל הצדדים אכן נראה להם, אבל בשום אופן לא בסכומים אדירים שכאלו. לאחר דין ודברים רבים בתיווכו של השדכן הממולח, הסכימו הורי החתן להתחייב על סך של ארבעים אלף דולר בלבד, כאשר את כל שאר ההוצאות מהחל ועד כלה ישלים הצד השני, שהבחור הנעלה מצא מאד חן בעיניהם, בהיותו כליל המעלות מבחירי הישיבות, והיו מוכנים לשלם עבורו את כל הנדרש. ואכן נחתמו התנאים בין שני הצדדים, ונשברה הצלחת במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת. מלאכת החיפוש אחר דירה נאה

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: סיפר לי שדכן אחד מן המפורסמים שבירושלים, על טובתם וצדקתם של בני קרתא דשופריא. ומעשה שהיה כך היה: במסגרת מלאכתו הציע אותו שדכן שידוך טוב ומוצלח, שנשא חן ושכל טוב בעיני שני הצדדים. אולם הורי הכלה, בהיותם קשורים מאד לבתם, ביקשו שישארו בני הזוג לדור בירושלים סמוך ונראה אליהם, ושיקנו דירה בעיר. משהגיעו הדברים לדיני ממונות הסתבכו מעט העניינים... כידוע, רכישת דירה בתוככי ירושלים כרוכה בסכומים גדולים מאוד. אמנם הורי הכלה היו אנשים אמידים ובעלי יכולת, ורצו לקנות דירה גדולה יקרה ויפה באחד מבנייני הפאר החדשים

והוא מוקף בחובות למעלה ראש, ואינו יודע מנין להתחיל להשיג סכום אדיר שכזה.

כששאלו השדכן בדבר ההבטחה שהבטיח, הפטיר לעומתו: "השם יתברך יעזור!". כך כמה וכמה פעמים שחזר השדכן בשליחות צד השני לדרוש הממון, הפטיר באותו משפט: "השם יתברך יעזור!".

משהגיעו מים עד נפש, ועדיין לא הביא אבי החתן ולא כלום, הבין אבי הכלה את אשר לפניו, שאין למחותנו שום אפשרות להמציא הממון, והוא בלחץ ודחק נורא - הוציא אפוא אבי הכלה מכיסו הוא את כל הסכום של ארבעים אלף הדולרים במלואם, וביקש מן השדכן להמציא את הכסף לאבי החתן, אבל שלא לגלות את אוזנו בשום אופן מהיכן השיג את התשלום, רק שיאמר לו שהצליח להמציא עבורו הממון מנדיבי העם. וכמובן שהזהירו לבל ייודע הדבר לאיש בעולם. גם בני המשפחה הקרובים לא ידעו ולא כלום, רק אבי הכלה והשדכן היו שני האנשים היחידים היחידים שידעו מכך.

בהגיע השדכן עם הממון אל אבי החתן, שמח הלה על כך מאד כמובן, ואמר לו לשדכן: "רואה אתה? הלא אמרתי לך שהשם יתברך יעזור!".

כזה הוא טיבם וטבעם של אנשי ירושלים של מעלה, במידת 'אהבת ישראל' בשלמות! - לדאוג מכל הצדדים שלא יתבייש אבי החתן, וגם יבוא אל החתונה בלב שמח וקל, אחר שהעננה הכבדה של לחץ הממון שרבעה על לבו נגולה, וכך נשלמה חוליה נוספת בשמחת בנין בית נאמן בישראל שישודותיו נתמכים על אדני איתן של גמילות חסדים מופלאה!

[בשולי המעשה נעיר: פשיטא ופשיטא, שחייב כל אדם לעמוד כדיבורו ובהבטחתו, ולא להבטיח דבר שלא יוכל לעמוד בו, ואם הבטיח - לא יפר הבטחתו. אך הבאנו מעשה זה כדי ללמוד מן הצד השני על מידת 'אהבת ישראל' של אנשי ירושלים של מעלה - ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה!].

(טיב הקהילה, מתוך שיחה מיוחדת בענייני שידוכים לבחורי חו"ל - בימים שלאחר פורים)

גדולה וחדשה בתוך העיר היקרה, לא היתה קלה. המחסור בדור ניכר היטב בכל פינה ובכל שכונה - אבל לאחר כמה חודשי חיפוש יגיעים נמצאה בסופו של דבר ברגע האחרון שלפני החתונה 'מציאה' טובה ומיוחדת, דירה מרווחת עם כל התנאים המשופרים, ואף המחיר לא היה מפולפל כל כך ביחס לטיב הדירה.

אלא שמוכר הדירה נצרך בדחיפות לקבל את תשלום הדירה כולו מיידית, ולפיכך עבור הוצלה משמעותית מאד במחיר, התנה המוכר את קבלת כל התשלום המלא לידי במזומנים, בתוך שבועיים.

הורי הכלה, שהיו מטבע הדברים המחפשים העיקריים אחר הדירה, הם שמצאו אותה, ומשבחנו את העסקה מכל צדדיה היא נראתה יפה וטובה. גם תנאי המחיר המוזל תמורת התשלום המידי נראה משתלם. הכלה הצעירה אף היא הוקסמה מן הדירה, וגם בעיני צד החתן נראתה דירה זו כמציאה של ממש! והעסקה נסגרה אל נכון, כשהצדדים מתחייבים לעמוד בתנאים שהוצבו לפניהם, ולהשיג את מלוא התשלום בזמן הנדרש.

אבי הכלה מצידו דאג לעמוד בהתחייבותיו כדין, ואכן המציא את כל חלקו בתשלום ושלשל במזומן לידי המוכר את חלקו בעסקה. אלא שאבי החתן, שכאמור לא היה מן העשירים הגדולים, ולא היה ממנו מצוי בכיסו מן המוכן, התמהמה עם הפירעון.

התאריך האחרון לתשלום התקדם במהרה, נותרו ימים ספורים בלבד ועדיין לא נראתה שום תזווה מצד אבי החתן, אף לא של דולר אחד! כראות אבי הכלה את המצב, חשש מאד מהתפוצצות החוזה שתגרור אחריה קנסות כבדים, ואולי אף ביטול העסקה כולה. אבל בהיותו אדם חכם, לא רצה לעשות רעש מן הענין ולגרום לעגמות נפש ח"ו, וכדי למנוע פרסום יתר ביקש מן השדכן המומחה שהיה מעורב בכל ההליכים, לגשת אל אבי החתן ולתבוע ממנו במפגיע את חלקו בתשלום.

משהגיע השדכן אל אבי החתן בתביעת ארבעים האלף שהתחייב, טען הלה שאין לו שום אפשרות לעמוד בנטל כבד שכזה בתשלום מזומן ומידי. בקושי מחזיק הוא את משפחתו,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

בסוף עונת החתונות הנוכחית, בסביבות ז' בניסן תש"פ, יסתובבו בתוכנו מאות זוגות מאושרים שנישאו בחתונות הביתיות. הבה נשאל אותם האם הם היו מחליפים את האירוע הנפלא הזה באירוע גרנדיוזי חסר היגיון שעולה עשרות אלפי שקלים...

'חתונות הקורונה' מסרבות לרדת מסדר היום. והפעם: הרב בן ציון ראקוב, מנהל ארגון צדקה עירוני, מנתח את המספרים, סוקר את התחושות, ומביע אופטימיות לעתיד

ה-60,000 שקלים לערב אחד!

שמתם לב? משפחות ברוכות ילדים שחיות מהכנסות חודשיות של 10-15 אלף שקלים, נאלצות בשל תסביך חברתי להוציא על ערב אחד של מספר שעות למעלה מ-40,000 שקלים על אולם, אוכל ותזמורת! להאכיל 400-500 אנשים ולהפיק עבורם ערב שכולו הנאה.

האם עלה אי-פעם בדעתו של אותו מחותן להזמין את כל שכניו למסעדה על חשבוננו? האם הוא סבור כי הוא צריך להאכיל בארוחת ערב את כל משפחתו הרחוקה וידידיו לבית הכנסת? מדוע בחתונות אנשים נאלצים להאכיל את כל בני המשפחה המורחבת, שחלקם גם ייהנו מארוחות נוספות בשבוע השבע ברכות?

בנימה אישית וכמנהל ארגון צדקה עירוני, אודה ולא אבוש איך כל פעם גבאי הצדקה ועסקני החסד תוהים האם זה מוסרי שבקשות תמיכה לכספי צדקה מוגשות לקופות הצדקה, כשכל חטאם של המחותנים הוא המנהג שהושרש בציבור שיש להאכיל 400-500 אנשים בערב אחד, וכל מנה יפה מחברתה. האם מותר לתת כספי צדקה לארוחת ערב של אורחי חתונה? הזאת הכנסת כלה עליה דובר בהלכה?

עד כה, ניסיונות רבים שניסו רבים וטובים להנהיג בציבור נכשלו, ולו בשל המעגל הבלתי פוסק של חתונות ערב ערב ושמחות רבות כן ירבו במגזר החרדי, כשבכל תקופה רמת היוקרה וה'סטטייל' עולים ועולים באופן בלתי מורגש.

לפתע, במבט של מספר שנים אנו מגלים את הטירוף שאחז בציבור כולו. אבל את הנעשה קשה להחזיר. חלק גדול מההוצאות הוא פשוט בשל חוסר נעימות של יחיד מול רבים, בושה של מחותן לא לזרום עם המוסכמות החברתיות.

בשיחות שקיימתי השבוע עם מחותנים, שאלתי אותם אחד אחרי השני: איך היתה החתונה? - "לא מאמינים שעברנו את זה". האם החתונה היתה שמחה? - "שמחה עצומה, מרגשת, מאושרים ושמחים". כמה חסכת? - תשובה של כולם ללא יוצא מן הכלל: "חסכנו 25-35 אלף שקלים!"

בימים האחרונים השתתפתי במספר חתונות ביתיות, שמחות ומאוד מאושרות. בעיר מגוריי בית שמש התקיימו ביממה אחת כארבעים חתונות בלי עין הרע, כל אחת שמחה מהשניה. מכיוון שלא הייתי אורח לא מצד החתן ולא מצד הכלה, עמדתי בקרן זווית על-פי כללי משרד הבריאות והתבוננתי סביבי בניסיון לקלוט את רחשי ליבם של החתן והכלה ובעיקר של המחותנים ומשפחתם.

למרות האלתור וחוסר הנוחות, אנשים היו מאושרים! מכל עבר שמעתי את המשפטים הבאים: "כמה יפה, כמה שמח, איזה אנושי, כמה זה מכובד". כל אחד וסגנון ההתבטאות שלו.

בשעות שלאחר החתונה, אל תוך הלילה ובבוקר למחרת, שוחחתי עם כמה עשרות מחותנים שחיתנו בימים האחרונים. שמעתי מהמחותנים על הלבטים לפני החתונה וכמה קשה היה לעכל את העובדה שאין חתונה מפוארת עם מאות מוזמנים ומנות גורמה, סידורי פרחים והתזמורת הכי עכשווית.

הכאב והצער, ובעיקר ההלם מביטול אירוע שתוכנן במשך חודשים, ובעצם היווה חלום חיים - לא נעלם מעיני, ובוודאי לא מעיני הכלה הבוכיה ומהוריה הנבוכים, אבל ברגע שאין ברירה ולאחר מעשה, החתונה הביתית המשפחתית לא הפילה את השמים והארץ לא רעדה. ההיפך, הזוג נישא באושר וההורים נותרו שפויים.

וכעת למספרים: עלות חתונות בשנים האחרונות האמירה למספרים בלתי שפויים והגיוניים בעליל. הזויים! באופן מכוון איני כולל ברשימת העלויות את עלות הביגוד והצלם, הנדוניה והדירה, שבע ברכות, אופרוף ושאר מרכיבי נישואי הילדים. אני מבקש להתייחס אך ורק לעלות שלושת מרכיבי ערב החתונה שהן - אולם, אוכל ותזמורת.

עלות שלושת המרכיבים הללו מגיעה למינימום 40,000 שקלים לשני הצדדים, 20,000 שקל לכל צד. בסטיה קלה ואולם מעט יותר יקר, העלויות טיפסו ל-50,000 שקלים.

הבדיקה האמורה לא נעשתה על חתונות פאר, אלא על חתונות של משפחות אברכים! המחירים האמיתיים עוברים את

נכון שיש מימד של התלהבות ושמחה מיוחדת כשאנשים מתאמצים לשמח במיוחד בשל המצב הנוכחי, אולם בסופו של דבר החתן והכלה חפצים להקים בית ולשמוח עם חבריהם ומשפחתם הקרובה, ומגלים שאפשר גם אחרת. את מקומו של הנטל כספי הכבד מנשוא מעל כתפי ההורים, תפסו תחושות של שמחה אמיתית ואחוה משפחתית, הרגשה של חמימות הלב באופן בלתי ניתן לתיאור.

בסוף עונת החתונות הנוכחית, בסביבות ז' בניסן תש"פ, יסתובבו בתוכנו מאות זוגות מאושרים בע"ה, ואלפי מחותנים ומחותנות שצלחו את החתונות הביתיות אותן נאלצו תחת בכי וחרדה לעשות בצמצום ובמיעוט משתתפים. הבה נשאל אותם - האם החיים השתנו? האם הזוג מאושר? האם הם היו מוכנים להחליף את החתונה הביתית הנפלאה והשמחה שהתקיימה, בעד אירוע גרנדיוזי בתשלום מטורף של עשרות אלפי שקלים אותו יגררו למשך חודשים ושנים על מנת להחזיר את תשלום ארוחת הערב של כל המוזמנים?

ללא ספק, התשובה ברורה. מאות הזוגות האלו שברו בעל כורחם את מעגל המוסכמה החברתית, וכבר לא בושה להכריז: גם אנו ממשיכים בדרך הזו. מאת השם היתה זאת, אין מישהו מאתנו שלא מכיר שכן או מכר שמשיא בימים אלו את הצאצא באלתור כלשהו. זאת ההזדמנות והחובה של כולנו לגשת לחתונה כזאת, בזהירות המתבקשת ותוך שמירה על הנחיות של משרד הבריאות, ופשוט לבחון האם אפשר אחרת. האם ניתן להפסיק את מחול הדמים, תרתי משמע, של ליל הכלולות.

בעז"ה החיים ישובו למסלולם והשמחות תרבינה בישראל. עלינו לקחת את החתונות בפרופורציה הנכונה, לערוך אירועים יפים באולמות יחד עם משפחה וחברים, לשים לב למחיר ולשאול כמה הגיוני להשקיע וכמה אפשר גם אחרת. אסור לחזור למה שהיה. בימים הקרובים, גבאי צדקה ועסקני חסד נוספים, נשוחח עם מחותנים רבים ככל האפשר, באופן מקצועי נמפה את מוקדי החוזק ומוקדי הקושי, יחד עם ראשי הישיבות שהשיאו את תלמידיהם בתקופה זו, ננסה להציב בפני הציבור את העלויות מול האפשרויות. אם נצליח בסייעתא דשמיא להחזיר את השמחה והשפיות למחותנים, והיה זה שכרנו!

(מגזין 'במה' - 83)

מחותנת אחת אמרה בהתרגשות: "אני לא מאמינה שאני לא חייבת לקחת את ההלוואה מגמ"ח פלוני". מחותן אחר אמר לי: "תראה, לכתחילה לא הייתי חושב שזה הגיוני, אבל תכל'ס, אני לא מבין את ההיגיון לו הייתי צריך עכשיו לגלגל עוד 30 אלף שקל". וכן על זה הדרך, כולם (!) ללא יוצא מן הכלל אותן תגובות. מאות אנשים חוסכים בימים אלו עשרות אלפי שקלים מיותרים אותם הם נאלצים ללוות ולגלגל בשל מוסכמות חברתית חסרת היגיון. בתקופה זו הקב"ה הביא על העולם את המגפה 'קורונה' שמאלצת לשבור את מעגל הקסמים החברתי הזה. מאת השם היתה זאת, קיימת כאן הזדמנות לעשות עזירה מוחלטת וחשיבה מחודשת בכל הקשור לליל הכלולות.

במקביל לשיחותיי עם המחותנים, שוחחתי גם עם מארחים וסתם אורחים, כשהצבתי בפניהם את המספרים הללו מול המספרים האפשריים. גם אלו שטענו שהם לא יכולים ואצלם זה אחרת, "לנו יש חברים ומכרים וחברי עבודה ומשפחה גדולה" ושאר התירוצים המקובלים. שאלתי אותם שאלה פשוטה: הנה, חתונה מול עיניכם, כולם מאושרים, האם תוציאו למסעדה את כל אותה רשימה שפירטתם? למה חייבים?

ברור לכולם, אי אפשר להתעלם מכך שחתונות ביתיות אינן יכולות להתקיים וחובה לקיים אירוע באולם המכבד את החתן והכלה ומשפחתם. אפשר גם אחרת. אפשר אולם מצומצם יותר, כדוגמת אולם בית כנסת. אפשר להזמין פחות מנות. מהיכן ההיגיון להאכיל את כל השכונה ארוחת ערב? התזמורת לא חייבת להיות השיא, המציאות היא שחברים יודעים לעשות שמח לא פחות. אפשר וחובה לעשות חשיבה מחודשת, הייתכן שמוציאים 50,000 שקלים על מספר שעות שהיו ואינן?!

והזוג עצמו? אי אפשר להתעלם מכאבם הראשוני של החתנים והכלות, בעיקר של הכלות. השוק וההלם של ביטול אירוע החתונה היו קשים מנשוא. הורים רבים סיפרו לי על כלות שסירבו לשמוע על האופציה הזאת, אך בלית ברירה נשמעו לדעת רבניהם ודעת תורה.

אך ראו זה פלא: בסוף החתונה ההורים שאלו את ילדיהם: "נו, איך היה?" - התגובות הנרגשות גרמו להורים רבים להזיל דמעות של אושר. הכלות אמרו: "היה שווה הכל! השמחה הגדולה, האירוח, המשפחתיות!"

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"איך ייתכן לומר שמגפה נגרמת על ידי 'מלאך משהית'? - הרי כשמסתכלים במקרוסקופ רואים שם וירוסים, ולא מלאכים!?"...

שאלה תמימה ומשעשעת שנשאל רבה של סאסוב, אבל התשובה המאלפת שענה עליה מעניקה לנו מבט חדש על נהלי הזהירות שאנו נאלצים להיצמד אליהם בימים אלו

המיקרוסקופ - חכמינו כבר ידעו הכל לפני יותר מאלף ושש מאות שנה.

ויותר מזה איתא בזוהר הקדוש (פרשת נח): "בוא וראה, למדנו בשעה שיש מגיפה בעיר או בעולם, לא יתראה האדם בשוק, משום שיש לו רשות למשחית להשחית הכל. משום זה אמר לו הקב"ה לנח, אתה צריך להשמר, ולא תראה עצמך לפני המשחית, שלא ימשול עליך".

הרי לנו שהזהירות שאנו צריכים לנקוט היא מהמלאך המשחית, ואילו כל המזיקים הנראים לעינינו אינם אלא כלי ההשחית של המלאך המשחית. ואם בעת הדבר הכלים שלו הם החיידקים והוירוסים, הרי בשעת המבול היו המים כלי המשחית שלו, ועל כן אמר לו הקב"ה לנח שיסתיר את עצמו בתיבה ולא יראה את עצמו לפני המשחית כדי שלא ימשול עליו.

זה לא משרד הבריאות...

אמור מעתה: בל נחשוב שכאשר אנו מצייתים לממונים על בריאות הציבור, אנו מצייתים רק להם, אלא נבין שמצייתים בזה לתורה הקדושה, כי כל מה שהמומחים רואים בעיני הבשר שלהם, מכוון כנגד הדברים הנסתרים מעיני כל רואה, וכאשר הם מזהירים אותנו מפני טבע המגפה, אנו יכולים להבין שזהו טבעו של המלאך המשחית שהגיע לעולם מחמת עבירות שנעשו, ואשר מתהלך בתוך המזיקים המשחיתים, ועל כן עלינו להיזהר שלא להתראות לפניו כמבואר בדברי הזוהר הקדוש, ולכן בכל מקום שהם מזהירים אותנו שלא לילך לשם, אנו מחויבים לציית להם, כי אם שם נמצאים האנשים הנגועים, סימן הוא ששם נמצא המשחית וצריך להסתר מפניו.

ואין אנו מצייתים להוראותיהם מתוך לחץ ופחד ו'נערות', שהרי מאמינים אנו שהכל בהשגחה מן השמים, אלא מצייתים להן מפני שאנו יודעים שכך כתוב בתורתנו הקדושה שזהו הדבר הנכון לעשות, וכיון שאנו יודעים שאנו עושים את הדבר הנכון עבורנו לעשות, ממילא אנו שרויים בשמחה.

(דברי הרב שפיצר שליט"א נכתבו ע"פ שיעורו המובא בקונטרס 'הביני')

מספר הגאון רבי חנוך העניך אב"ד סאסוב בספרו שו"ת מפענח נעלמים' (סימן ט'): "וזה ימים בלכתי בדרך, בעת נסעי על מרכבת הקיטור, שאלני אדם אחד במה שמבואר במקראי קודש [=בתנ"ך] שסיבת המגפה נעשה על ידי מלאך משחית - והרי בימינו נתברר ע"י כלי השקפה המגדילים את הראות, שסיבת התדבקות המגיפה מאחד לחברו מתהווה ע"י רמשים קטנים דקה מן הדקה?"

"והשבתי לו: דע, כי לא מחכמה שאלת זאת. האם סבור אתה כי אלה הרמשים הברואים הקטנים, הם חיים מעצמם בלי השפעת כח עליון? אין הדבר כן, אלא יש כח נעלם מאתנו השופע בהם חיותם אשר הם חיים. והנה הנביאים ידברו מצד כח הרוחני, והטבעים ידברו מצד כח הגשמי..."

אז הסיפור כאן זה לא הוירוס, זה המלאך המשחית שמאחוריו. וראו זה פלא: גם כלי הנשק העיקרי המקובל כנגד התפשטות המגפה - ההסתגרות והבידוד, מכוון למעשה כנגד אותו מלאך משחית, למרות שהממשלות ורשויות הבריאות בוודאי לא מתכוונות לכך...

בידוד מן התורה מנין?

הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א מרחיב על כך ומסביר: כל החשבונות שבעולם הטבע, יש להם גם חשבונות פנימיים יותר. ולדוגמא: במסכת בבא קמא (ס, ב): "דְּבַר בעיר - כנס רגליך, שנאמר 'ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר', ואומר 'לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך בעדך', ואומר 'מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה'" וכו' - מבואר, שבעת הדְּבַר מחוייבים להיות בבידוד!

ועוד שם: "רבא בעידן רתחא הוי סכר כוי (רבא בעת הדבר היה סותם חלונות), דכתיב כי עלה מות בחלונינו.

הרי לנו שהחיידקים והוירוסים המזיקים שמוכרים לנו בימינו - אינם אלא כלים למלאך המשחית, וכאשר נזהרים מהם על-פי כללי הזהירות הידועים לאנשי המדע, אנו נזהרים למעשה מהמלאך המשחית. ובעוד לאנשי המדע נודע הדבר רק במאה ועשרים השנים האחרונות, לאור התפתחות המדע והמצאת

בזמן ההפגזות בירושלים הריץ מרן ה'חזון איש' מברק בן שורה אחת: "להתחזק בלימוד התורה ולהיות רגיל בשיר של פגעים"

"למה להפיש סגולות שונות ומשונות מתחת לשולחן, כשישנן סגולות מפורשות שהורונו חז"ל?" | משיעורו של הגאון הגדול רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א

שהם כולם פסוקי שמירה. הרי יש פסוקים שממש מדברים אל הלב. די רק להזכיר את הפסוק ונגע לא יקרב באהלך".
כמובן, בכלל זה להתחזק בברכת המפיל, כפי שאמר האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל: "עבורי, מי שלא מברך המפיל לפני השינה הוא כמו ששונה בלי לברך שהכל".

מרן רבינו הגר"ש אלישיב, גדול השקדנים, הקפיד כל יום ויום קודם שהלך לישון לומר קריאת שמע על כל פסוקיה ופרקיה. הוא לא ראה בזה 'בזבוז זמן' חלילה. ואף זכיתי לילה אחד שנקראתי על ידו לשליחות דחופה בעניין הלכתי, וכשהגעתי לביתו, היה יושב על מיטתו, וראיתי קורא בנעימה ובזריזות את כל הפסוקים. לאחר מכן דיבר איתי מעט, בדרך 'המפיל' ועלה על יצועו לנוח מעמל היום.

כמו כן, אמירת פיטום הקטורת, כפי שחז"ל אומרים ורש"י מביא זאת בפרשת קורח: "רז זה מסר לו מלאך המוות כשעלה לרקיע, שהקטורת עוצר המגפה". ואמנם כולנו אומרים פיטום הקטורת בסיום התפילה בכל יום, אלא שממהרים וכו', וכדאי להתחזק באמירת פיטום הקטורת.

עד כדי כך חשובה אמירה זו, שהרמ"א כתב (או"ח קלב) שאין לאמרה בעל פה משום שהאמירה במקום ההקטרה וחיישין שמא ידלג ואחז"ל אם חיסר אחד מסמניה, חייב מיתה. אמנם המ"ב מביא שהאחרונים השיגו על כך, אך רואים אנו עד היכן הדברים מגיעים.

(מתוך גיליון 'שואלין ודורשין')

פורסמו בשער בת רבים סגולות שונות ומשונות מפני הנגיף, וכבר הבאנו את דברי ה'חפץ חיים' שעורר בעניין הסגולות ותמה (אהבת חסד ב, ה) שאנשים מחפשים ורודפים אחר סגולות שונות ומשונות כדי להמתיק דינם, וטורחים ומשקיעים בהן כספים ויגיעה רבה - עד כי יש אומרים שנהפכנו מ'עם סגולה' ל'עם סגולות' - חלקן סגולות אשר אין להם שחר, וחלקן אמנם מועילות, אך רק כסגולות בעלמא ותו לא - ומדוע לא מקיימים את הסגולות אשר הורונו חז"ל עליהן, אשר בוודאי מועילות, וחלקן אף ללא טרחה והוצאת ממון כלל.

רצוי להתחזק בדברים שבלאו הכי עלינו לאמרם כל יום, רק צריך להתחזק בהם יותר.

בגמ' (שבועות ט"ו, ב) נקרא פרק 'יושב בסתר' (תהילים צא) - 'שיר של פגעים', ופרש"י: "פגעים - מזיקין שפוגעין בבני אדם להזיק". מזמור זה מועיל להגן ממזיקים, ולהתחיל מפסוק ויהי נועם (סוף פרק צ'). אמנם יש איסור להתרפא בדברי תורה, כפי המובא בסנהדרין האיסור ללחוש פסוק על המכה לרפואה, אך מותר לומר פסוק להגן שלא תבוא מחלה.

בזמן ההפגזות בירושלים הריץ מרן ה'חזון איש' מברק בן שורה אחת: "להתחזק בלימוד התורה ולהיות רגיל בשיר של פגעים".

בעצם, פרק זה צריכים לומר בסדר קריאת שמע על המיטה, אלא שכבר עיפים ולא כל כך שמים לב למה שאומרים, ואולי גם נרדמים לפני שמספיקים לאומרם. לכן כדאי עתה להתחזק באמירתו, ובכל הפסוקים שיש בסדר קריאת שמע על המיטה

להתחיל את היום ברגל ימין
חווייה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

כיצד ניתן 'לתקן' קמח שנרטב במים לשימוש בפסח?

הנפה. וכך צריך לנהוג מעיקר הדין בכל מקרה שבו לא ניתן לבצע הפרדה ידנית, כגון שהשק נרטב במספר מקומות. וכן קמח שנכנסה בו רטיבות מלמעלה - חובה מעיקר הדין לנפותו, כיון שדרכם של המים לחלחל למטה, וההפרדה של החלק שניכרת בו הרטיבות אינה מספיקה. וראה תקציר למחר בנוגע לקמח שנרטב והתייבש.

[שו"ע תסו, ד, ומשנ"ב יא-יד]

שק קמח שנרטב בתחתיתו במים, והרטיבות עדיין קיימת - ניתן להשתמש בו בפסח לאחר הפרדת החלק הרטוב מהחלק היבש; דהיינו שמסירים את כל הקמח שנראה לעין כי הרטיבות הגיעה עליו, ומעט קמח מסביב לו, ומשתמשים ביתרת הקמח. אולם, לכתחילה יש לנפות את הקמח, כיון שהניפוי יוצר בוודאות הפרדה מלאה בין החלק הרטוב ליבש, בכך שהקמח שנרטב 'נדבק' ונותר בנפה, והקמח היבש יוצא מבעד לנקבי

לחות היוצאת מקיר אבן - האם נחשבת כמים לענין חמיץ?

אולם, לחות זו נחשבת כ'מי פירות', ומאחר ואנו נוקטים להלכה כי צירוף של מי פירות עם מים מאיץ את תהליך החימוץ - אסור לכתחילה ללוש בצק למצות בקמח שנגע בה; אבל מותר ללוש אותו בשמן וביצים, (לאילו הנוגים ללוש עיסה כזו בפסח); או לקלותו ולאוכלו. וראה להלן בנוגע להלכה למעשה.

[שו"ע תסו, ג, משנ"ב ו-ז, ושעה"צ יא]

לחות היוצאת מקיר אבנים, או מקיר עץ - בין לחות הנוצרת מאוויר דחוס, כמצוי במרתפים ובמערות, ובין לחות הנוצרת ממים של ממש, וכגון קיר עץ שספג מים ואחר כך פלט אותם - מעיקר ההלכה, אינה נחשבת כמים. ואף כשמקור הלחות הוא במים, הם מאבדים את כוחם בעת שנבלעים באבן או בעץ, ואינם נחשבים עוד כמים. ולפיכך, דגן הבא במגע עם לחות זו, אינו מחמיץ.

לחות היוצאת ממתכת או מזכוכית - האם נחשבת כמים לענין חמיץ?

הנוצרת על גבי הקיר מחמת חום האש - נחשבת כמי פירות; ומאידך, לחות הנגרמת מהבל של מים חמים, נחשבת כמים. ולחות היוצאת מהחול - וכגון שהניחו שק קמח על גבי ערמת חול, ולאחר מכן נמצא שהוא לח בתחתיתו - נחשבת אף היא כמים, משום שבכל חול מעורבת כמות מסוימת של מים, אשר מהם נוצרת לחות זו.

[שו"ע תסו, ג, משנ"ב ח, שעה"צ טו רכב, וביה"ל ד"ה שק]

בהמשך לאמור: יש אומרים שלחות היוצאת מקיר אבנים או מקיר עץ נחשבת כמים לכל דבר, וגורמת לחימוץ הדגן. ולכתחילה יש להחמיר כדעה זו, ולכן, החפץ להשתמש בפסח בקמח שנגע בלחות זו, עליו לנפותו, כדין קמח שנרטב במים, האמור לעיל. ואם הקמח התייבש - אף לאחר הניפוי רצוי לאפות ממנו רק לפני הפסח, ובזהירות יתרה לבל יחמיץ. ולכל הדעות - לחות היוצאת ממתכת, או מזכוכית, או לחות

* חמץ אסור בפסח מן התורה רק בהנאה שהיא 'כדרך הנאתו', אבל הנאה שלא כדרך הנאתו, אסורה רק מדרבנן.
* גלולות תרופה שמעורב בהן חמץ - אם החמץ נפסל מאכילת אדם, מותר להשתמש בהן בפסח. ואם הן עומדות לבליעה בלבד, כגון גלולות של תרופה מרה - יש אומרים שמותר להשתמש בהן בפסח אף כשהחמץ לא נפסל מאכילת אדם, ויש חולקים.
* המאכיל את בעלי החיים שברשותו בפסח בדגן, ומצא בתוכו ריר שנטף מפיהם - נדון כל הדגן הנותר במקום אכילתם כחמץ, וחובה לבערו, משום שהרוק מחמיץ את הדגן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם צריך לפרט במכירת החמץ את כל סוגי החמץ הנמכר?

בזמננו שהרב מוכר לגוי חמץ מכל הסוגים, והגוי יודע שהמכירה כוללת את כולם, מעיקר הדין אין צורך לפרט את כל סוגי החמץ, אלא שלכתחילה ראוי שהרב יפרטם בשטר המכירה; ואילו בשטרי ההרשאה שהמוכרים כותבים לרב, אף לכתחילה אין צורך לפרט את סוגי החמץ, כיון שלגוי אין זה משנה מאומה אם חמץ מסוג פלוני הוא של ראובן או של שמעון, ודי בכך שידוע לו כי הוא נכלל במכירה.

[ביה"ל תמח, ג, ד"ה בדבר; ביאורים ומוספים דרשו, 68 ו'78]

בשטר ההרשאה למכירת חמץ, צריך כל אחד מהמוכרים לרשום את כתובת המקום שבו נמצא החמץ, ואת המקומות המדויקים בכתובת זו, שבהם מונח החמץ הנמכר. ואם קשה לו לפרט את כל המקומות, יכול לסמן לפני כתיבת ההרשאה את כל המקומות שמעונין לכלול במכירה, ואז לרשום בשטר ההרשאה "המקומות המסומנים למכירת חמץ", וכיוצא בזה.
וכמו כן, צריך לפרט בשטר את כל סוגי החמץ הנמכר; אך

הלוח היומי

א' בניסן | ב' תמ"ט: הוקם המשכן

ב' תמ"ט: הוקם המשכן

ג' שני"ה: יחזקאל מתנבא על נפילת מצרים בידי נבוכדנאצר

יארצייט:

תצ"ט: רבי ישעיה ב"ר ישראל חזקיה באסאן בעל שו"ת 'לחמי תודה'

תקס"ו: רבי שמואל ב"ר נתן נטע קעללין בעל 'מחצית השקל'

תר"ל: רבי ישראל ב"ר אליעזר מדזיקוב מבארנוב

תרמ"ו: רבי מנחם נחום ב"ר יצחק מסקווירא

תרנ"ב: רבי אלימלך ב"ר חיים מאיר יחיאל מגרודזיסק בעל 'אמרי אלימלך'

תרפ"ה: רבי משה יוסף ב"ר מיכאל הופמן 'הדיין מפאפא'

ה'תשס"ט: רבי אליהו שווי, ראש ישיבת פילדלפיה ונשיא מועצת גדולי התורה בארצות הברית.

האם מותר להאמין ללשון הרע שנשמע מפי שיכור?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

כל התנאים הדרושים כדי שייחשב מסיח לפי תומו, יבין שכמעט קשה למצוא מסיח לפי תומו לדינא. ואם כי שלושת הדוגמאות דלעיל, הנידונות בספר 'מענה לשון' (להגר"מ לוי, ח"ה עמ' לד) נחשבות לכאורה למסיח לפי תומו, אמנם החפץ חיים כותב שעל פי דין יש ספק גדול ועצום האם מותר להאמין בלב לדבריו של מסיח לפי תומו, ועל כן השומר נפשו ירחק מזה.

ובנוסף, כל הספק הוא כאשר מדובר בעובדה גמורה, אך בדברים שאפילו אם הם אמת יש מקום לדון לכף זכות, או דברים שקשורים למידות, או שלילת המעלות, בוודאי אסור לקבל מהמספר ולהחליט בלבו לגנאי על חברו.

האם שיכור המספר דברי לשון הרע מתוך שכרותו, וניכר שאינו מדבר בדעת ומחשבה כלל - מותר להאמין לו? המדבר לשון הרע בהשפעת היפנוזה - האם מותר לשומע לקבל את הדברים? המספר לחברו שפלוני אמר עליו מילים מסוימות בשפה זרה שהמספר אינו מכיר, והשומע מכיר את השפה ומבין שנאמרו דברי חירוף וגידוף כלפיו - האם מותר לו להאמין לדברים?

הסעיפים הנלמדים בימים אלו עוסקים בדיני קבלת לשון הרע באופנים שונים שבהם יש סיבה לכאורה לקבל את הדברים - ואחד מהם הוא, כאשר המספר מסיח את הדברים לפי תומו (כלל ז סעיף ט'). ה'חפץ חיים' מבאר באריכות מהו הגדר של 'מסיח לפי תומו', וכותב בסוף דבריו שכאשר יראה הקורא את

שאלו את הגאון רבי יוסף צבי דינר בערב יום כיפור: "מחר הוא יום מיוחד, איך אדם צריך להכין את עצמו לקראתו?" והוא ענה: "כל יום הוא מיוחד, אם רק מנצלים אותו לעשות מה שצריכים".

(דרכי יוסף צבי עמ' עב)

נשתדל לנצל את הזמן גם בימי "בין הזמנים" ונזכור שבאפשרותנו להפוך כל יום ליום מיוחד, אם ננצלו כראוי לעבודת ה'